

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5083/2018
06.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступа пуномоћник Вељко Етински, адвокат из ..., против тужених ББ из ..., кога заступа пуномоћник Вељко Челекетић, адвокат из ... и ВВ из ..., кога заступа привремени заступник Саша Ивановски, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији првотуженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 877/18 од 06.03.2018.године, у седници већа одржаној 06.11.2019.године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог ББ из ... изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 877/18 од 06.03.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 10185/17 од 02.11.2017.године, која је исправљена решењем тога суда П 10185/17 од 15.01.2018.године, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила утврђење ништавости купопродајног уговора закљученог између тужених 04.10.2013.године, којим је тужени ББ купио од туженог ВВ непокретност-викенд кућу на ..., површине 38м², кућни број .., на кп.бр. .. КО ..., површине 44 м², уписану у ЛН бр. .. РГЗ, СКН ... и утврђење да је описана непокретност у својини туженог ВВ, што је тужени ББ дужан признати и трпети да се тужени ВВ на основу ове пресуде упише са правом власништва на наведеној непокретности, као и захтев тужиле да се тужени ББ обавезе да јој накнади трошкове поступка са припадајућом законском затезном каматом од пресуђења па до исплате. Тужиле је обавезана да првотуженом накнади трошкове поступка у износу од 111.810,00 динара, као и да адвокату Саши Ивановском исплати износ од 79.500,00 динара на име накнаде трошкова заступања друготуженог.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гж 877/18 од 06.03.2018.године жалбу тужиле делимично усвојио и пресуду Основног суда у Новом Саду П 10185/17 од 02.11.2017.године са решењем о исправци П 10185/17 од 15.01.2018.године преиначио у делу одлуке о тужбеном захтеву, тако што је утврдио да је ништав купопродајни уговор закључен између тужених 04.10.2013.године, којим је првотужени купио од друготуженог непокретност, викенд кућу на ..., ближе описану у изреци пресуде и да је ова непокретност у својини друготуженог, што је првотужени дужан признати и трпети да се друготужени на основу ове пресуде упише са правом власништва на означеној непокретности, у делу одлуке о трошковима поступка у

односу на првотуженог тако што га је обавезао да тужиљи накнади трошкове поступка од 164.420,00 динара са затезном каматом од извршности па до исплате, док је у делу којим је одбијен захтев тужиље за исплату законске затезне камате на трошкове поступка за период од дана првостепеног пресуђења до извршности пресуде жалбу тужиље одбио и првостепену пресуду потврдио. Првотужени је обавезан да тужиљи накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 28.640,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, првотужени је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о ревизији првотуженог на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 55/14), Врховни касациони суд је оценио да ревизија првотуженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени су 04.10.2013.године закључили уговор о купопродаји непокретности, којим је тужени ВВ продао туженом ББ викенд кућу на ..., ближе описану у изреци пресуде за уговорену купопродајну цену од 342.000,00 динара. Потписи уговорача нису оверени пред судом. 26.08.2014.године, првотужени је покренуо парнични поступак против друготуженог ради утврђења права својине. У том поступку донета је пресуда због пропуштања Основног суда у Новом Саду П 6667/14 од 08.10.2014.године, којом је утврђено да је ББ у целости власник предметне непокретности. Пресуда је постала правноснажна 12.01.2015.године. Након сазнања за судски поступак и пресуду због пропуштања, која је донета против њеног брата, тужиља је 16.10.2014.године пријавила мешање у том поступку и предложила да суд дозволи враћање у пређашње стање истичући да је против ВВ покренут поступак лишења пословне способности. Решењем Основног суда у Новом Саду П 6667/14 од 20.02.2015.године одбијен је предлог тужиље за ступање у ову парницу у својству умешача и одбачен њен предлог за враћање у пређашње стање. У међувремену тужиља је 14.08.2014.године покренула поступак за лишење пословне способности ВВ. Решењем Основног суда у Новом Саду Р2 119/14 од 11.02.2015.године овде друготуженом је изречена мера потпуног лишења пословне способности на период од 3 године од дана правноснажности решења и одређено је да ће се након тог периода спровести поступак у циљу провере да ли постоје разлози за трајно изрицање мере. Решење је постало правноснажно 12.02.2015.године. Решењем надлежног органа старатељства од 08.04.2015.године овде друготужени је стављен под старатељство и одређено да ће права и дужности његовог старатеља обављати тужиља. Тужени ВВ болује од тешке душевне болести која се испољила у његовој 18 години живота током служења редовног војног рока у ЈНА. Због хроничног тока болести, оглашен је мирнодопским инвалидом шесте групе са утврђеним процентом инвалидности од 60%. Под сталним је лекарским надзором и терапијом. Упркос томе, стање болести се хронифицира и друготужени често упада у маничне или депресивне кризе, каквог стања је био и у моменту потписивања спорног уговора о купопродаји, јер је његово здравствено стање перманентно. Тужени ВВ у време закључења уговора о купопродаји

није био пословно способан и није могао да схвати значај закључења тог правног посла.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд закључује да тужиља нема правни интерес за подношење тужбе за утврђење ништавости уговора о купопродаји непокретности, и зато је одбио захтев тужиље.

Супротно, по оцени другостепеног суда, тужиља има правни интерес у смислу члана 109. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) и 194. став 2. ЗПП за подношење тужбе за утврђење ништавости купопродајног уговора, који је ништав у смислу члана 103. став 1. ЗОО јер приликом закучења уговора, друготужени у смислу члана 56. став 1. ЗОО, није имао пословну способност која се тражи за закључење тог уговора из којих разлога усваја тужбени захтев тужиље.

Становиште другостепеног суда је правилно.

Чланом 10. Закона о облигационим односима (ЗОО) прописано је да су уговорне стране слободне да у границама поштовања принудних прописа и јавног поретка и добрих обичаја по сопственој вољи уреде свој међусобни однос. Према члану 56. став 1. истог закона, за закључење пуноважног уговора потребно је да уговарач има пословну способност која се тражи за закључење тог уговора. Чланом 103. став 1. ЗОО прописано је да уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима је ништав ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго.

Имајући у виду да је цитирани законским одредбама, за пуноважност уговора предвиђено да уговарач има пословну способност која се тражи за закључење тог уговора, који недостатак од стране уговорача је санкционисан ништавошћу таквог уговора, као и да тужени ВВ у време закључења уговора о купопродаји од 04.10.2013.године није имао пословну способност, јер није могао да схвати значај правног посла који предузима, па самим тим није био способан за његово закључење, по правилном схватању другостепеног суда уговор је ништав. Друготужени као уговарач није имао пословну способност која се тражи за закључење уговора о купопродаји као услов његове пуноважности у складу са чланом 56. став 1. ЗОО, јер није могао да изрази правно релевантну вољу неопходну за закључење уговора и настанак обавезе по основу уговора. То чини уговор ништавим у смислу члана 103. став 1. ЗОО, а у вези члана 56. став 1. истог закона, о чему суд води рачуна по службеној дужности, у смислу члана 109. став 1. ЗОО и на ништавост се може позивати свако заинтересовано лице. Тужиља има правни интерес у смислу члана 109. став 1. ЗОО и члана 194. став 2. ЗПП за подношење тужбе ради утврђења ништавости уговора о купопродаји непокретности од 04.10.2013.године, као старатељ друготуженог, јер је дужна да се савесно стара о његовој личности, правима и интересима, да предузима неопходне правне послове и радње у циљу заштите тих интереса, као што је подношење тужбе у овој парници.

Наводи ревидента да је пресудом због пропуштања Основног суда у Новом Саду П 6667/14 од 08.10.2014.године утврђено да је овде првотужени у целости власник спорне непокретности, те да је ранијим судским одлукама правноснажно одбачен део

тужбе којом је тужила тражила да се утврди да ова пресуда не производи правно дејство, нису од утицаја на другачије пресуђење у овој правној ствари.

У конкретном случају не ради се о идентитету захтева. Захтев се састоји од чињеница (животног догађаја) и правне последице коју тужилац из њих изводи (тзв. двочлани захтев). Идентитет захтева је промењен ако се мења било који од та два елемента. Суд није везан за правну квалификацију последице, односно за правни основ, него за животни догађај, односно чињенице на којима тужилац заснива захтев. Те чињенице у конкретном случају су уговор о купопродаји непокретности од 04.10.2013.године. Тужила у овој парници истиче животну чињеницу по којој до закључења спорног уговора није ни могло да дође јер друготужени није могао да схвати значај правног посла који предузима и није био способан за његово закључење, због чега је такав уговор ништав у смислу члана 103. став 1. ЗОО. Из тог разлога се не ради о идентитету захтева, због чега није требало одбацити тужбу тужиле како то неосновано тврди ревидент. Како друготужени као продавац, није могао да схвати значај правног посла који предузима, јер није био пословно способан за његово закључење, правилно је примењено материјално право када је усвојен захтев тужиле за утврђење ништавости овог уговора.

На основу члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**